

FIL-PRIM'AWLA TAL-QORTI ĊIVILI

IMĦALLEF

ONOR. JOSEPH R. MICALLEF LL.D.

ILLUM il-Ħamis, 30 ta' Ġunju, 2016

Kawża Nru 45

Rik. Nru. 1010/12JRM

Joseph **BONELLO**

VS

KUNSILL MALTI GĦALL-ISPORT

Il-Qorti:

Rat ir-Rikors Maħluf imressaq fit-8 ta' Ottubru, 2012, li bih u għar-raġunijiet hemm imsemmija, l-attur jitlob li din il-Qorti (i) issib li t-treġġiġħ lura unilaterali min-naħa tal-Kunsill imħarrek ta' għoti ta' kuntratt lill-attur wara l-aċċettazzjoni tiegħu f'sejha għall-offerti huwa abbużiv u bi ksar tal-liġi u għaldaqstant l-istess Kunsill imħarrek għandu jagħmel tajjeb għad-danni mgarrba minnu; (ii) tillikwida d-danni mgarrbin minnu minħabba dak l-għemil; u (iii) tikkundanna lill-Kunsill imħarrek iħallsu d-danni hekk likwidati. Talab ukoll l-ispejjeż;

Rat id-degriet tagħha tal-15 ta' Ottubru, 2012¹, li bih ordnat in-notifika lill-Kunsill imħarrek u tat direttivi lill-attur dwar it-tressiq tal-provi min-naħa tiegħu;

Rat it-Twegiba Maħlufa mressqa fl-20 ta' Diċembru, 2012, li biha l-Kunsill imħarrek laqa' għall-azzjoni attriċi billi qal illi s-sejha għall-offerti tħassret minħabba nuqqas min-naħa tal-attur li ma setax jiġi sanat. Jgħid ukoll illi ma kien hemm ebda relazzjoni kontrattwali bejnu u bejn l-attur meta s-sejha ġiet ikkanċellata, u għaldaqstant l-azzjoni attriċi tinbena fuq il-ħtija akwiljana li, skond l-artikoli 1032 u 1033 tal-Kodiċi Civili, jgħabbu bi ħtija biss meta jkun hemm traskuraġni fit-twettiq ta' xi dmir impost mil-liġi. Il-Kunsill imħarrek iżid isostni illi ma ikkawża ebda dannu lill-attur, u jibqa' dejjem l-obbligu fuq dan tal-aħħar illi jipprova d-dannu li qed jgħid illi ġarrab. Fl-aħħarnett, il-Kunsill jgħid illi fl-agħar eventwalita', l-attur jista' jitlob biss danni akwiljani li joħorġu minn deċiżjoni amministrattiva, li f'dan il-każ ma jirriżultawx;

Rat id-degriet tagħha tal-15 ta' Jannar, 2013², li bih ħatret lill-Avukat Maria Dolores Gauċi bħala Assistent Ġudizzjarju sabiex tiġbor il-provi tal-partijiet;

Rat ix-xhieda u l-provi dokumentali mressqa quddiem l-Assistent Ġudizzjarju mill-partijiet;

Rat id-degriet tagħha tal-15 ta' Ottubru, 2013³, li bih awtorizza lill-partijiet biex jittrattaw bil-miktub u tathom żmien sabiex iressqu s-sottomissjonijiet tagħhom;

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet imressqa mill-attur fit-23 ta' Jannar, 2014⁴;

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet imressqa mill-Kunsill imħarrek fis-7 ta' Frar, 2014⁵, bi twegiba għal dik imressqa mill-attur;

Semgħet it-trattazzjoni ulterjuri tal-avukat tal-attur⁶;

Rat l-atti kollha tal-kawza;

¹ Paġġ 6 – 7 tal-proċess

² Paġ. 76 tal-proċess

³ Paġ. 171 tal-proċess

⁴ Paġġ. 173 – 5 tal-proċess

⁵ Paġġ. 177 – 185 tal-proċess

⁶ Paġ. 187 tal-proċess

Rat id-degrieti li bihom ħalliet il-kawża għas-sentenza;

Ikkunsidrat:

Illi din hija azzjoni għal riżarciment ta' danni mgarrba mill-attur wara li l-Kunsill imħarrek (minn issa 'l hemm imsejjaħ "KMS") ittra li l-istess Kunsill kien bagħatlu u li biha kien għarrfu illi l-offerta tiegħu f'sejħa għall-offerti (minn issa 'l hemm imsejħa "is-sejħa") kienet għet aċċettata. L-attur jgħid illi l-ittra ta' aċċettazzjoni minn KMS ħolqot rabta kontrattwali bejnu u bejn KMS. Huwa jgħid li bit-tħassir tal-ittra huwa garrab danni li KMS irid jagħmel tajjeb għalihom;

Illi għal din l-azzjoni, KMS laqa' billi seħaq illi l-ittra ta' aċċettazzjoni hija biss espressjoni tal-aċċettazzjoni tal-offerta tal-offerent (tal-attur f'dan il-każ), u ma tissarrafx f'rabta kuntrattwali. Żied jgħid li s-Sejħa għet kanċellata minħabba nuqqas li rriżulta min-naħa tiegħu stess meta tefa' l-offerta, u naqas li jehmeż magħha dokumentazzjoni li kienet mitluba tassattivament. Minbarra dan, l-ittra nħarġet qabel żmienha peress illi d-deċiżjoni aħħarija dwar min jingħażel fis-sejħa kellu joħodha kumitat differenti mill-kumitat aġġudikattiv (id-*Departmental Contracts Committee*). KMS jgħid ukoll illi ebda danni ma huma dovuti u, fl-aġħar eventawli, japplikaw għal dan il-każ il-prinċipji dwar id-danni akkwiljani;

Illi bħala **fatti rilevanti li joħorġu mill-atti ta' din il-kawża** jirriżulta li fit-30 ta' Lulju, 2010, KMS nħarġet Sejħa pubblika għall-offerti (*Tender 28/10*) għall-għoti ta' servizz ta' ikel fl-istabbiliment li jinsab fil-Kumpless Sportiv tal-Kottonera mmexxi mill-KMS. Il-kuntratt kellu jkun għal tul ta' tliet (3) snin⁷. Skond il-kondizzjonijiet marbuta mas-Sejħa, ebda offerta ma kellha tiġi kkonsiderata kemm-il darba, fost oħrajn, l-offerent ma jressaqx magħha proposta dwar kif kien ser jopera l-facilitajiet u kellu wkoll jehmeż garanzija bankarja fl-ammont ta' tlitt elef ewro (€ 3,000)⁸. Is-sejħa dehret ukoll fil-ħarġa tal-Gażżetta tal-Gvern tat-30 ta' Lulju, 2010, u kienet tagħlaq fis-16 ta' Awwissu⁹;

Illi l-attur, li kien jaħdem f'dan il-qasam¹⁰, tefa' l-offerta qabel għeluq iż-żmien stabbilit, iżda ma jirriżultax illi wettaq dak kollu li kienet titlob is-sejħa f'dak li jirrigwarda d-dokumentazzjoni mitluba. Fiż-żmien li tefa' l-

⁷ Dok. "Ċ" f'pagġ. 13 – 19 tal-proċess (fil-fatt, dan id-dokument jirreferi għal sejħa għall-offerti magħmula fl-2008 u mhux dik li dwarha l-attur fetaħ din il-kawża tiegħu)

⁸ *Ibid.* Klawżola 1 f'pagġ. 14 tal-proċess

⁹ Xhieda ta' Joseph Ludwig Cassar f'pagġ. 120 tal-proċess

¹⁰ Xhieda ta' l-attur f'pagġ. 108 tal-proċess

offerta, l-attur kien qiegħed imexxi l-istabiliment tal-ikel li l-Korporazzjoni Enemalta kellha fil-*Power Station* tal-Marsa u wkoll dak li kellha l-Korporazzjoni għat-Taħriġ u l-Impieg f'Hal Far¹¹;

Illi l-evalwazzjoni tal-offerti saret minn Kumitat Aġġudikattiv imwaqqaf minn KMS li, minkejja n-nuqqas ta' dokumentazzjoni min-naħa tal-attur, għażel l-offerta magħmula mill-attur. L-attur kien offra li jmexxi l-istabiliment imsemmi u jhallas għaxart elef u erba' mitt ewro (€ 10,400) kull sena. Fit-8 ta' Ottubru, 2010¹², KMS bagħat jgħarraf lill-attur permezz ta' ittra b'dik id-data li l-offerta tiegħu kienet intlaqgħet. Fl-istess ittra, l-attur intalab iressaq garanzija bankarja, daqs nofs il-ħlas ta' sena, fi żmien ħmistax-il (15) jum minn dakinhar bħala *performance bond*;

Illi l-attur seħħlu jikseb il-garanzija bankarja fis-27 ta' Ottubru, 2012¹³;

Illi fit-22 ta' Novembru, 2010¹⁴ permezz ta' ittra oħra maħruġa minn KMS, l-attur gie mgħarraf illi l-ittra tat-8 ta' Ottubru, 2010, kienet ġiet irtirata. Ir-raġunijiet mogħtija kienu l-fatt illi d-*Departmental Contracts Committee*, kumitat oġġla minn dak aġġudikattiv, qies illi l-offerta tal-attur ma setgħetx tkun ikkonsiderata minħabba li huwa naqas illi jressaq id-dokumentazzjoni kollha mitluba fis-Sejħa¹⁵;

Illi l-imsemmi Kumitat Dipartimentali kien ordna li tinħareġ sejħa ġdida. Għalkemm KMS qal li ma kienx jaqbel mal-fehma tal-Kumitat, kien ser ibaxxi rasu u jaċċettaha u għalhekk kien ser jerġa' joħroġ sejħa oħra ġdida u jħassar is-sejħa li kienet laqgħet l-offerta tal-attur. Dan kollu KMS semmih fl-ittra li bagħat lill-attur f'Novembru;

Illi l-attur jgħid illi fil-perjodu bejn it-8 ta' Ottubru u it-22 ta' Novembru, 2010, huwa daħal fi spejjeż¹⁶ kemm bħala xiri ta' tagħmir u makkinarju kif ukoll spejjeż marbuta mal-ħruġ tal-garanzija bankarja. Jgħid ukoll illi ġarrab telf ta' qligħ nett fl-ammont ta' erbatax-il elf, tmien mija u tmien ewro (€14,808) għal kull sena li kieku kien jaħdem il-kuntratt, li fuq medda ta' tliet snin jammontaw għal erbgħa u erbgħin elf, erba' mija erbgħa u għoxrin ewro (€44,424)¹⁷;

¹¹ Xhieda tal-attur f'paġġ. 104 – 5 u 108 tal-proċess

¹² Dok. "A" f'paġġ. 4 tal-proċess

¹³ Dok "JZM", f'paġġ. 98 tal-proċess

¹⁴ Dok. "B" f'paġġ. 5 tal-proċess

¹⁵ Ara x-xhieda ta' Joseph L. Cassar f'paġġ. 117 tal-proċess, il-parir legali mogħti fis-7 ta' Novembru, 2011 dok. "JLC2" f'paġġ. 113 tal-proċess u l-minuta tad-*Departmental Contracts Committee* dok. "JLC3" f'paġġ. 114 tal-proċess

¹⁶ Affidavit ta' l-attur f'paġġ. 67 tal-proċess, għalkemm ma ressaq l-ebda prospett jew irċevuti marbuta ma' dan l-infiieg

¹⁷ Dok. "LC" f'paġġ. 78 – 97 tal-proċess flimkien max-xhieda mogħtija minn Lawrence Cauchi f'paġġ. 100 tal-proċess

Illi fit-28 ta' Novembru, 2010, l-attur bagħat ittra uffiċjali lil KMS¹⁸ biex jitolbu jwettaq ir-rabta kuntrattwali tiegħu jew, fin-nuqqas, biex jagħmel tajjeb għad-danni li garrab minħabba fl-irtirar tal-offerta;

Fit-8 ta' Ottubru, 2012, l-attur fetaħ din il-kawża;

Illi l-**konsiderazzjonijiet ta' natura legali** li jintrabtu mal-każ iridu jsiru fid-dawl tal-kwestjoni tal-effett illi gabet magħha l-ħruġ ta' l-ittra ta' aċċettazzjoni mill-KMS. Jidher illi bejn il-partijiet hemm nuqqas ta' qbil dwar dan il-punt, għaliex filwaqt illi l-attur jisħaq illi l-ħruġ ta' l-ittra mill-imħarrek ħolqot rabta kuntrattwali, KMS, minn naħa l-oħra, iqis din l-ittra bħala sempliċi espressjoni tal-aċċettazzjoni tal-offerta tal-offerent li ma tissarrafx f'kuntratt;

Illi dwar din il-kwestjoni, il-Qrati Maltin jiddistingwu bejn il-proċess tas-sejħa tal-offerti illi jagħlaq mal-ittra ta' aċċettazzjoni maħruġa minn min ikun ħareġ l-offerta, u l-ftehim innifsu li jkun fih il-kundizzjonijiet li jorbtu lill-partijiet¹⁹;

Illi l-Qrati tagħna jisħqu "*Illi għalhekk huwa ċar li wieħed irid jiddistingwi bejn il-proċess tas-sejħa tal-offerti jew it-tendering process u l-kuntratt ut sic tal-appalt, u ovvjament iż-żewġ relazzjonijiet ġuridici ma humiex l-istess u lanqas identiċi, u għalhekk ma għandhomx jiġu kkunsidrati bħala il-medisimi; anzi huma stadji għal kollox differenti, u cioe' waħda li tikkonsisti fil-proċedura determinata li twassal għall-konklużzjoni tat-trattivi dwar is-sejħa tal-offerti, u l-oħra sostantiva li tikkonsisti fin-negozju proprju li jwassal għar-relazzjoni ġuridika attwali, u l-kuntratt finali bejn il-partijiet dwar ix-xogħol, servizzi jew forniture ta' oġġetti rikjesti.*"²⁰;

Illi fil-każ ta' illum, mhux kontestat illi l-ftehim nnifsu ma ġie qatt iffirmat u li kull ma laħqet inħarġet kienet ittra ta' aċċettazzjoni min-naħa tal-imħarrek KMS liema ittra ġiet irtirata minnu stess ħames ġimgħat wara. F'dawn iċ-ċirkustanzi, il-Qorti tasal għall-istess fehma bħall-Qrati ta' qabilha u tqis illi l-ittra ta' aċċettazzjoni maħruġa mill-imħarrek fit-8 ta' Ottubru, 2010, ma nisslitx bejn il-partijiet rabta kuntrattwali;

¹⁸ Rikors Maħluf paġ. 2 tal-proċess, għalkemm kopja ta' din l-ittra ma tinsabx fil-proċess

¹⁹ Ara f'dan is-sens App. Civ. **8.01.2010** fil-kawża fl-ismijiet **Joseph Cachia vs. Korporazzjoni Enemalta**, fejn il-Qorti tal-Appell qieset l-ittra ta' aċċettazzjoni bħala parti mill-istadju tas-sejħa tal-offerti. Kienet l-ittra li bagħat l-attur lura lill-Korporazzjoni fejn laqa' il-konklużjoni li kienet waslet għaliha l-Korporazzjoni Enemalta illi ġie meqjus bħala l-mument meta l-partijiet kienu intrabtu; App. Civ. **25.9.2006** fil-kawża fl-ismijiet **Saviour Farrugia et vs. Yves Cali et**, fejn il-Qorti tal-Appell qieset li l-kuntratt jiġi konkjuż meta l-offerta li ssir mill-kuntrattur tkun aċċettata minn min ikun ħareġ is-sejħa tal-offerti, u t-terminu tal-kuntratt jiddependi mill-eventwali ftehim li jsir bejn il-kuntrattur u dak li jkun ħareġ is-sejħa għall-offerti

²⁰ P.A. RCP **2.10.2001** fil-kawża fl-ismijiet **Vassallo Builders Ltd vs. Profs Peter Serracino Inglott noe**

Illi ladarba l-Qorti waslet għal din il-fehma, trid tqis iżda jekk l-ittra ta' aċċettazzjoni nisslitx bejn il-partijiet xi obbligi lil hinn minn dawk li joħroġu mir-rabta kuntrattwali. KMS jgħid illi, fin-nuqqas ta' rabta kuntrattwali, l-azzjoni tal-attur tista' tissejjes biss fuq il-ħtija akwiljana;

Illi huwa prinċipju stabbilit illi jeżistu tliet xorta ta' danni : (i) dawk li jirriżultaw minn delitt veru u proprju ; (ii) dawk marbuta ma' ħtija akwiljana, u (iii) dawk riżultat ta' inadempjenza kuntrattwali²¹. Iżda huwa meqjus ukoll illi din il-lista mhix eżawrjenti għaliex jeżistu danni oħra marbuta mal-faži tar-responsabbilita' pre-kuntrattwali²², u mal-istedina għall-offerta²³;

Illi fir-rigward tal-ħtija akwiljana, il-parametri ta' azzjoni mibnija fuq il-ħtija akwiljana huma mfassal mil-liġi nfisha. L-għajn ewlenija li ssejjes ir-responsabbilita' ċivili toħroġ minn imġiba li wieħed jislitha minn dolo jew kolpa²⁴;

Illi dwar il-kwestjoni tar-responsabbilita' għal dak li seħħ, huwa prinċipju stabbilit li kull persuna twieġeb għall-ħsara li tigri bi ħtijietha²⁵, u li jitqies fi ħtija kull min, f'għemiltu, ma jużax il-prudenza, għaqal u ħsieb ta' missier tajjeb tal-familja²⁶. B'mod partikolari, kull min, bil-ħsieb jew mingħajr ħsieb li jagħmel ħsara, għax ikun irid jew b'nuqqas ta' għaqal, ta' prudenza jew ta' ħsieb, jagħmel jew jonqos li jagħmel xi ħaġa li biha jikser xi dmir impost mil-liġi, huwa obligat li jagħmel tajjeb għall-ħsara li tigri minħabba f'hekk²⁷;

Illi madanakollu, ħsara li sseħħ b'aċċident jew b'forza maġġuri jbatihha dak li fuq ħwejġu tigri l-ħsara, sakemm il-liġi ma tgħidx mod ieħor²⁸. Bil-frazi 'dmir impost mil-liġi', wieħed għandu jifhem kull għamla ta' ksur jew trasgressjoni ta' xi dover li l-liġi tqiegħed fuq persuna partikolari f'xi ċirkostanza partikolari²⁹, u dan taħt il-massima '*qui non facit quod facere debet videtur facere adversus ea quae non fecit*'. Jingħad ukoll illi b'liġi wieħed jifhem kull att leġislativ li għandu s-saħħa ta' liġi;

Illi hu prinċipju stabbilit wkoll illi kull min jagħmel użu ta' jedd tiegħu fil-qies li jmiss, ma jweġibx għall-ħsara li tigri b'dak l-użu³⁰;

²¹ App. Ċiv. 27.4.1953 fil-kawża fl-ismijiet *Joseph Micallef noe vs Carmelo Cassar* (Kollez. Vol: XXXVII.i.140)

²² *Culpa in contrahendo*

²³ P.A. JZM 14.02.2012 fil-kawża fl-ismijiet *Dr Peter Fenech noe vs. Dipartiment tal-Kuntratti* (riformata mill-Qorti tal-Appell fid-29.4.2016)

²⁴ P.A. P.S 3.10.2003 fil-kawża fl-ismijiet *Michael D'Amato noe vs Filomena Spiteri et* (mhix appellata)

²⁵ Art. 1031 tal-Kap. 16

²⁶ Art. 1032 tal-Kap. 16

²⁷ Art. 1033 tal-Kap. 16

²⁸ Art. 1029 tal-Kap. 16

²⁹ App. Ċiv. 30.06.1997 fil-kawża fl-ismijiet *Micallef vs. Bondin* (Kollez. Vol: LXXXI.ii.582)

³⁰ Art. 1030 tal-Kap. 16

Illi fil-każ fejn persuna tallega li tkun ġarrbet ħsara minħabba l-għemil jew l-omissjoni tal-parti l-oħra, jeħtieġ li min jallega li ġarrab dannu jipprova kemm l-att jew l-ommissjoni tal-persuna mixlija bir-responsabbilta' ta' dak l-għemil jew ta' dik l-ommissjoni, u kif ukoll li d-danni mġarrba huma l-effett konsekwenzjali ta' dak l-għemil jew ta' dik l-ommissjoni³¹. Fil-każ ta' illum, fir-rigward tal-kwestjoni tar-responsabbilta' huwa meħtieġ li jintwera li l-attur ġarrab il-ħsarat li minnhom jilminta, kif ukoll jeħtieġ li jintwera li dik il-ħsara ġrat bi ħtija tal-imġiba tal-Kunsill imħarrek;

Illi mill-provi mressqa jirriżulta li KMS nieda proċess ta' sejha għall-offerti u waqqaf kumitat biex jevalwa l-offerti mressqa u jagħmel l-għażla minn fost dawk li ikkonkorrew. Wara li ntemm il-proċess tal-għażla, KMS ħareġ ittra ta' aċċettazzjoni u baġat jgħarraf lill-attur li kien ingħażel. Meta KMS għadda l-inkartament tal-proċess lill-Kumitat Dipartimentali – skond il-proċedura stabbilita bis-saħħa ta' Regolamenti li kienu daħlu fis-seħħ mill-1 ta' Ġunju tal-2010³² – dak il-Kumitat kien ra li fl-offerta tal-attur kien hemm nuqqasijiet konsistenti minn nuqqas ta' ħarsien tal-kundizzjonijiet dwar it-tressiq ta' dokumentazzjoni. Minħabba f'hekk kien għarraf lil KMS li s-sejha kellha terġa' ssir mill-ġdid u li l-offerta tal-attur ma tintlaqax. Minħabba f'din id-direzzjoni, KMS baġat jgħarraf lill-attur li l-aċċettazzjoni li kien tah xi ġimgħat qabel kien qiegħed jerġa' jirtiraha;

Illi kif ġie meqjus mill-Qorti *“Darba li l-pubbliku ngħata struzzjonijiet dwar kif jixhet l-offerta tiegħu, jekk isegwi dawk l-istruzzjonijiet, l-offerta għandha titqies valida, u mhux mistenni li, wara li tinxtehet l-offerta, l-istess offerta tigi skwalifikata minhabba xi ħtiega li ma kenitx tirriżulta minn dawk l-istruzzjonijiet u l-anqas minn qari logiku u bis-sens tal-ligi applikabbli”*³³;

Illi l-Qorti tibda biex tirrileva li minkejja li s-sejha kienet il-qofol tal-azzjoni tal-attur, baqgħet ma tressqet qatt kopja tas-sejha nnifisha. Il-kopja li ressaq l-attur kienet tirreferi għal sejha oħra li kienet saret minn KMS dwar it-tmexxija tal-istess stabiliment, imma għas-sena 2008, meta ma kienx għadu daħal fis-seħħ l-imsemmi Avviż Legali. Minkejja dan, fuq il-kopja li kellha quddiemha, il-Qorti fliet sewwa is-Sejha u jirriżultatilha illi fl-ewwel paragrafu tagħha, offerta ma setgħetx tigi kkonsidrata mill-KMS *“unless:(c) A brief on the development plans of the concessions, including a proposal for the operation of the facilities (if awarded the tender) is attached; (d) A bank guarantee to the value of Euro 3,000*

³¹ App. Civ. Inf. PS 23.06.2004 fil-kawża fl-ismijiet *Giovanni Vella et vs Michael Ċilia*

³² *Regolamenti tal-2010 dwar il-Kuntratti Pubblici* (A.L. 296/10) (L.S. 174.04)

³³ P.A. JZM 14.02.2012 fil-kawża fl-ismijiet *Dr Peter Fenech noe vs. Dipartiment tal-Kuntratti*

(three thousand Euros) is enclosed. This bank guarantee would be returned to the tenderer when his/her offer is rejected’;

Illi minn qari tal-kundizzjonijiet tas-Sejha, joħroġ li l-kliem huwa ċar u ma joħolqux lok għal dubju. Għaldaqstant ma kienx il-każ li l-attur jifhmu mod differenti mis-sens tal-kliem tiegħu, u huwa mistenni minnu illi jkun jaf b’dak li kien qed jiġi mitlub mill-Kunsill imħarrek. Il-kliem huwa wkoll tassattiv, u ma jhallix wisgħa għal ebda nuqqas jew traskuraġni min-naħa ta’ min iressq l-offerta tiegħu biex jikkonkorri;

Illi għaldaqstant mhux skużat il-fatt illi l-attur naqas li jressaq proposta dwar kif kien ser jopera l-facilitajiet sportivi, jew li naqas li jehmeż garanzija bankarja fl-ammont mitlub, anke jekk wara ntalbet xorta waħda mill-KMS fl-ittra ta’ aċċettazzjoni tat-8 ta’ Ottubru, 2010;

Illi minn dawn il-konsiderazzjonijiet kollha, il-Qorti tasal għall-fehma illi huwa tassew minnu dak li jgħid KMS fit-Tweġiba Maħlufa illi r-raġuni li wasslet biex is-Sejha tiġi kancellata kienet dovuta għan-nuqqas kommess mill-attur meta ma osservax dak li kien mitlub minnu fl-istess sejha. It-tħassir tal-proċess għaldaqstant sar fuq raġuni tajba u l-irtirar tal-offerta ma kenitx abbużiva ġaladarba l-offerta tal-attur kienet monka mill-bidu u ma kellhiex titqies;

Illi min-naħa l-oħra, KMS ukoll kellu n-nuqqasijiet tiegħu. Fl-ewwel lok, jidher illi għaġġel biex ħareġ l-ittra ta’ aċċettazzjoni u ma għaddiex il-konkluzzjonijiet tiegħu lill-Kumitat tal-Kuntratti Dipartimentali li, bis-saħħa tar-Regolamenti dakinhar fis-seħħ³⁴, waħdu kellu s-setgħa illi jagħmel ir-rakkomandazzjoni finali dwar l-għoti ta’ offerta³⁵. Dan wassal biex l-ittra ta’ aċċettazzjoni inħarġet qabel żmienha;

Illi l-kwestjoni li din il-Qorti trid tqis hija jekk kemm-il darba, fin-nuqqas ta’ responsabbilta’ akwiljana, KMS kienx b’xi mod ieħor intrabat mal-attur bla ma daħal f’rabta formali kuntrattwali miegħu, u jekk kemm-il darba dik ir-rabta ġgibux passibbli għal xi form oħra ta’ responsabbilta’ lejn l-attur;

Illi l-Qorti tqis li l-proċess ta’ sejha għall-offerti jnissel miegħu ċerti rabtiet pre-kuntrattwali jew *de ineundo contractu* minkejja li ma jkunx għadu wasal il-waqt li l-partijiet jintrabtu formalment b’kuntratt. Dawn ir-rabtiet jitolbu li l-partijiet jinnegozjaw bejniethom b’bona fidi u li ma jerġgħux lura

³⁴ Regolament 9(1)(b) tal-A.L. 296/2010

³⁵ Ara Regolament 2, definizzjoni ta’ “Kumitat tal-Kuntratti Dipartimentali” li tfisser il-Kumitat imwaqqaf skond ir-regolament 9(1)(b) bil-għan li jsiru rakkomandazzjonijiet definittivi għall-għoti ta’ kuntratti pubbliċi li jkollhom valur li ma jeċċedix il-mija u għoxrin elf euro (€120,000)”

minn dawk in-negozjati b'mala fidi jew għal raġuni li ma tkunx tiswa fil-liġi³⁶. Huwa magħruf li l-offerta li konkurrent jagħmel f'sejha għall-offerti tnissel ċerti rabtiet. Kemm hu hekk jingħad li *"l'offerta e' un atto unilaterale che crea vincoli a carico del dichiarante anche prima del momento in cui e' accettata dalla controparte: la controparte che ne e' destinataria, infatti, puo' appropriarsene, puo' rifiutarla, puo' non dare alcun corso all'offerta; l'offerente e' vincolato finche' l'offerta non sia revocata, o accettata, o rifiutata"*³⁷;

Illi fid-dawl ta' dawn il-konsiderazzjonijiet, il-Qorti tqis li, għall-finijiet tal-ewwel talba attriċi u għan-natura ta' azzjoni mnedija minnu, iċ-ċirkostanzi tal-każ tal-attur nisslu rabtiet bejnu u KMS, liema rabtiet kienu biss *de ineundo contractu* u la kontrattwali u lanqas *ex delictu*.³⁸ Dawn ir-rabtiet 'issaħħu' aktar minħabba l-fatt li KMS laqa' l-offerta tal-attur, għalkemm għamel hekk qabel waqtu u bla ma ħares il-liġi li kienet fis-seħħ dakinhar;

Illi minħabba li mbagħad KMS kellu jerga' lura mill-aċċettazzjoni u joqgħod għar-regolamenti, wieħed irid jara jekk kemm-il darba dan l-irtirar nissilx il-jedd fl-attur għad-danni li jippretendi, meta baqa' b'xejn;

Illi f'każijiet bħal dawn huwa mgħallem li *"il risarcimento non consiste nell'intero danno risentito dalla controparte (altrimenti i privati non sarebbero liberi di trattare, e potrebbero essere dissuasi dal trattare per timore di incorrere in costi eccessivi di recesso), consiste nel cosiddetto 'interesse negativo', cioè nelle spese risentite dalla controparte per il recesso ingiustificato e le perdite patrimoniali sofferte"*³⁹. Dawn tfissru wkoll bħala d-danni li l-parti l-oħra ma kenitx iġġarrab li kieku ma daħlitx fin-negozjati, in-nefquet li tkun daħlet fihom biex tagħmel jew tqis l-offerta u, possibilment, l-opportunitajiet mitlufa⁴⁰;

Illi dan iġib il-konsegwenza li taħt il-prinċipji tal-azzjoni tad-danni pre-kontrattwali, l-attur kien ikollu jedd għall-parti mill-ħlas tal-ispejjeż minfuqa u tax-xogħol magħmul (il-Qorti użat il-kliem 'parti' meħud kont li nstab wkoll nuqqas minn naħa ta' KMS). Iżda minħabba li l-attur ma ressaqx prova dwar l-ispejjeż li seta' nefaq kif kien obligat li jagħmel, m'hemmx lok għall-ebda likwidazzjoni favurih⁴¹. Dak li ġab 'il quddiem l-attur kienu proġettazzjonijiet ta' x'kien ikun id-dħul tiegħu li kieku kellu jingħata l-kuntratt tat-tmexxija tal-istabiliment ta' KMS fil-Kottonera. Ma

³⁶ App. Kumm. 26.11.1971 fil-kawża fl-ismijiet *John Pullen et noe vs Manfred Gunter Matsik noe et* (mhix pubblikata)

³⁷ G Alpa *Corso di Diritto Contrattuale* (CEDAM 2006) § 2.4 f'paġ. 23

³⁸ Ara App. Civ. 3.3.1967 fil-kawża fl-ismijiet *Giuffrida pro et noe vs Borġ Olivier et* (Kollez. Vol: LI.i.130, a fol 171 et seq)

³⁹ G Alpa *op. cit.* § 2.2., f'paġ. 22

⁴⁰ App. Civ. 29.4.2016 fil-kawża fl-ismijiet *Avukat Peter Fenech noe vs Dipartiment tal-Kuntratti*

⁴¹ Ara P.A. NC 15.10.2003 fil-kawża fl-ismijiet *Dr Tonio Azzopardi vs Olaf Ċini* (mhix appellata)

ressaq l-ebda prova dwar id-danni attwali li qal li ġarrab. Qal biss, li biċċa mit-tagħmir li xtara kellu jbiegħu b'użat għaliex min bieghhulu ma ridux lura (hawnhekk ukoll ma tressqet l-ebda riċevuta tax-xiri u tal-prezz miksub għal dak it-tagħmir). Lanqas fisser x'kien nefaġ biex inħarġet il-garanzija bankarja li ntab iġib meta sar jaf li l-offerta tiegħu kienet intgħazlet;

Illi madankollu, il-Qorti tagħraf raġuni oħra għaliex, f'dan il-każ, l-azzjoni tal-attur issib xkiel. Kif rajna qabel, mill-provi mressqa ħareġ li l-attur naqas li jħares b'reqqa l-kundizzjonijiet marbuta mas-sejha. Minkejja li l-kumitat ta' evalwazzjoni deherlu li kellu jilqa' l-offerta tal-attur u jagħzlu bħala r-rebbieh tal-proċess, ħareġ li l-kumitat ma kellux l-aħjar kelma f'dak il-proċess. Mhux hekk biss, iżda bit-tħaddim tal-liġi li kienet dak iż-żmien fis-sehħ, instab li l-pakkett tal-attur ma kienx joqgħod ma' dak li jitolbu r-regolamenti u dak li speċifikament kienet titlob is-sejha. Minħabba f'hekk, l-għażla tal-attur bħala l-aħjar offerent instab li kienet waħdali mhix konformi mal-kundizzjonijiet tas-sejha. Huwa aċċettat li raġuni tajba biex titwarrab offerta f'konkors ġo sejha għall-offerti għal kuntratt pubbliku hija n-nuqqas ta' tħaris tal-kundizzjonijiet tal-istess sejha⁴²;

Illi l-attur innifsu ma jidher li, fl-offerta li huwa ressaq, kien naqas li jgħib 'il quddiem id-dokumentazzjoni kollha li kellha titressaq mal-offerta. Jgħid li, minkejja dan, KMS xorta waħda talbitu d-dokumentazzjoni (fil-każ, il-garanzija bankarja) wara li kienet laqgħet l-offerta tiegħu u jisħaq li ma kien hemm l-ebda kundizzjoni msemmija dwar liema kienu d-dokumenti li kellu jressaq. Għalkemm ma ngabet qatt il-kopja tas-sejha għall-offerti li kienet tgħodd għall-każ, il-Qorti hija konvinta li tabilhaqq li s-sejha kienet titlob *ad validitatem* li kull konkorrent kellu jagħti t-tagħrif u jressaq il-garanzija mitluba sabiex l-offerta tiegħu setgħet titqies u tibda tkun kunsidrata. Dan in-nuqqas kien ir-raġuni għaliex il-Kumitat tal-Kuntratti Dipartimentali sab li l-għażla tal-attur ma kenitx f'postha u ordnat li jerġa' jsir il-proċess kollu mill-ġdid. Dan in-nuqqas min-naħa tal-attur jaqtagħlu l-art minn taħt saqajh biex jista' jwassal l-azzjoni tiegħu għall-għan li jrid;

Illi għaldaqstant it-talba għal ħlas ta' danni ma tistax tintlaqa'. Fir-rigward tal-ispejjeż marbuta mal-garanzija bankarja, il-Qorti hi tal-fehma illi l-ħruġ ta' garanzija kienet kundizzjoni imposta fuq l-offerent sa mill-bidunett, u għalhekk, ma tqisx illi qatt kellha tiġi tikkonsidrata bħala nefqa li l-attur kien jistħoqqlu jitolb kumpens għaliha. Naturalment, bl-istess

⁴² App. Ċiv. 29.4.2016 fil-kawża fl-ismijiet *Avukat Peter Fenech noe vs Dipartiment tal-Kuntratti*

kundizzjoni li ntalbet il-garanzija, hekk jaqa' fuq KMS li jroddha lura, jekk dan għadu sallum ma għamlux;

Għal dawn ir-raġunijiet, il-Qorti qiegħda taqta' u tiddeċiedi l-kawża billi:

Tiċċad l-ewwel talba attriċi billi mhijiex mistħoqqa fil-fatt u fid-dritt għaliex il-Kunsill imħarrek kellu raġuni tajba biex jirtira l-għażla li kienet saret favur l-attur fis-sejha għall-offerti mertu tal-każ;

Tiċċad it-talbiet attriċi l-oħrajn billi huma konsegwenzjali għall-ewwel talba; u

Tordna li l-attur iħallas l-ispejjeż tal-kawża.

Moqrija

Onor. Joseph R. Micallef LL.D.
Imħallef

30 ta' Ġunju, 2016

Carmen Scicluna
Deputat Registratur

30 ta' Ġunju, 2016